



บทที่ 1

บทนำ

### ที่มาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนรู้จักวิถีการเรียนรู้ คิดเป็นทำเป็น รู้จักแก้ปัญหาและมีนิสัยใฝ่หาความรู้และทักษะอยู่เสมอ และเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักใฝ่หาความรู้และทักษะเพิ่มเติมด้วยตนเองนั้น การอ่านจึงนับได้ว่าเป็นสิ่งสำคัญ และจำเป็นอย่างยิ่ง (นวนิศย์ อินทรามะ 2516: 322) เนื่องจากห้องสมุดเป็นแหล่งศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เป็นสถานที่ที่ทุกคนจะเลือกอ่านหนังสือและค้นคว้าหาความรู้ต่าง ๆ ได้โดยอิสระตามความถนัดและความสนใจของแต่ละบุคคล ดังนั้นหนังสือและวัสดุสำหรับอ่านในห้องสมุดจึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการศึกษาทุกระดับ และช่วยส่งเสริมการศึกษานับตั้งแต่ชั้นประถมไปจนถึงมหาวิทยาลัย รวมทั้งการศึกษาลดไปด้วยตนเอง (สุทธิลักษณ์ อ่ำพันวงษ์ 2509: 283-284) ฉะนั้นห้องสมุดและการศึกษาจึงเป็นสิ่งที่แยกกันไม่ได้ ย่อมต้องอาศัยซึ่งกันและกัน ห้องสมุดแต่ละแห่งต่างก็มีนโยบายหลักเพื่อสนับสนุนและส่งเสริมหลักสูตรการเรียนการสอนให้สัมฤทธิ์ผลยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษาในระดับโรงเรียนอันเป็นระดับที่ต้องการวางรากฐานของการศึกษาให้มั่นคง และให้ได้ผลตามเป้าหมายของการให้การศึกษาดังกล่าวมาแล้ว บทบาทของห้องสมุดโรงเรียนก็ทวีความสำคัญยิ่งขึ้น และเป็นเสมือนแหล่งฝึกใช้สมองและสติปัญญาของนักเรียน การฟังคำอธิบายของครูในห้องเรียนหรือการที่นักเรียนได้ศึกษาหาความรู้จากหนังสือเพียงหนึ่งหรือสองเล่มนั้นยังไม่เพียงพอ การให้นักเรียนได้ค้นคว้าความรู้เพิ่มเติมจากห้องสมุดจะทำให้นักเรียนมีความรู้แตกฉานและเป็นการเพาะนิสัยรักการอ่านที่ดีแก่นักเรียนซึ่งจำเป็นจะต้องมีการปลูกฝังกันตั้งแต่เด็ก (ก่อ สวัสดิพานิชย์ 2514: 21)

การที่ห้องสมุดมีความสำคัญและเกี่ยวโยงกับการเรียนการสอนโดยตรงดังกล่าวข้างต้น จึงต้องจัดห้องสมุดให้สนองความต้องการและสร้างความพอใจแก่ผู้ใช้บริการคือ ครูและนักเรียนให้มากที่สุด โดยพยายามสร้างบรรยากาศและจัดหนังสือและวัสดุการอ่านอื่น ๆ ให้เป็นที่เรียกสร้างความสนใจในการเข้าใช้บริการโดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของนักเรียนซึ่งเป็นผู้ใช้เป็นสำคัญ



(แม้นมาส ชวลิต 2511: 15) ก่อนจะจัดหาหนังสือและวัสดุอื่น ๆ เข้าห้องสมุด บรรณารักษ์ จะต้องพิจารณาโดยรอบคอบเพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งที่มีคุณภาพและตรงตามความประสงค์และความสนใจของผู้ใช้ โดยต้องทำการศึกษาและทำความเข้าใจกับหลักสูตรและนโยบายของโรงเรียนให้ชัดเจน เพื่อให้สามารถเลือกหนังสือและวัสดุให้ตรงกับหลักสูตร เพื่อเป็นประโยชน์แก่การเรียนการสอน (รัญจวน อินทรกำแหง 2517: 34) และเพื่อจะเลือกหนังสือและวัสดุให้ตรงกับความต้องการของผู้ใช้ทั้งเนื้อหา ประเภท และจำนวน บรรณารักษ์ควรจะได้ศึกษาหาข้อมูลโดยตรง เพื่อจะได้ทราบว่า การบริการของห้องสมุดที่จัดให้แก่ผู้ใช้นั้นมีปัญหาและอุปสรรคใดบ้างที่บรรณารักษ์ควรแก้ไขปรับปรุงให้ดีขึ้น ผลการศึกษาการใช้ห้องสมุดจะช่วยให้บรรณารักษ์นำไปใช้ประกอบการตัดสินใจในการจัดหาบริการ และใช้เป็นข้อมูลเพื่อสนับสนุนในการขอความช่วยเหลือจากผู้บริหารและบุคลากรอื่น ๆ ในสถานศึกษา เพื่อการปรับปรุงการดำเนินงานของห้องสมุดให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จากความสำคัญดังกล่าวมาแล้วผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำการศึกษาคำใช้ทรัพยากรห้องสมุดของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อที่จะได้ทราบถึงประเภทของหนังสือ หนังสืออ้างอิง วารสาร หนังสือพิมพ์ จุลสาร และสื่อทัศนวัสดุที่นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายใช้ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคในการใช้ทรัพยากรห้องสมุด โดยมีวัตถุประสงค์ ขอบเขตของการวิจัย และวิธีดำเนินการวิจัย ดังต่อไปนี้

#### วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาการใช้และความต้องการในการใช้ทรัพยากรห้องสมุด ในด้านวัตถุประสงค์ ประเภท เนื้อหา และปริมาณ ของนักเรียนโรงเรียนมัธยม สังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร
2. ศึกษาปัญหาในการใช้ทรัพยากรห้องสมุด ของนักเรียนโรงเรียนมัธยม สังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร

#### สมมุติฐานการวิจัย

1. นักเรียนโรงเรียนมัธยมใช้ทรัพยากรห้องสมุดประเภทหนังสือมากกว่าทรัพยากรห้องสมุดประเภทอื่น
2. นักเรียนโรงเรียนมัธยม ต้องการใช้นิตยสารมากกว่าหนังสือนวนิยาย

๑. ปัญหาที่สำคัญในการใช้ทรัพยากรห้องสมุดของนักเรียนคือ ห้องสมุดยังมีหนังสือไม่เพียงพอกับความต้องการ

#### ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาการใช้ทรัพยากรห้องสมุด ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนมัธยมที่มีนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 สังกัดกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา กลุ่มที่ 2 ในกรุงเทพมหานคร ตามการกำหนดกลุ่มโรงเรียน ของกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีจำนวน 8 กลุ่ม โรงเรียนมัธยมที่จะทำการศึกษาในกลุ่มที่ 2 นี้ ประกอบด้วยโรงเรียนมัธยม 15 โรงเรียน (กรมสามัญศึกษา 2529: 1) ดังมีรายชื่อดังต่อไปนี้

โรงเรียนสายปัญญา

โรงเรียนสตรีศรีสุริโยทัย

โรงเรียนสตรีมหาพฤฒาราม

โรงเรียนศรีอยุธยา

โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา

โรงเรียนพุทธจักรวิทยา

โรงเรียนเจ้าพระยาวิทยาคมน

โรงเรียนนนทรีวิทยา

โรงเรียนยานนาวาเวศวิทยาคม

โรงเรียนสันติราษฎร์วิทยาลัย

โรงเรียนมักกะสันพิทยา

โรงเรียนเทพศิรินทร์

โรงเรียนไตรมิตรวิทยาลัย

โรงเรียนวัดสุทธิวราราม

โรงเรียนวัดสระเกษ

จำนวนประชากรที่จะใช้ในการศึกษานี้ได้มาจากตารางกำหนดกลุ่มประชากรจำนวน

๑๑๒ คน มีระดับนัยสำคัญ ๐.๕ ความเชื่อมั่น .๙๕ (ประคอง กรวรรณสุต 2525: 13)



แบ่งจำนวนประชากรที่จะใช้ศึกษาในแต่ละโรงเรียน โดยให้อัตราส่วนของจำนวนประชากร เป็นสัดส่วนกับจำนวนนักเรียนของแต่ละโรงเรียนแล้วใช้วิธีสุ่มตัวอย่างประชากรแบบธรรมดา (Simple Random Sampling) จากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่เข้าใช้ห้องสมุดในแต่ละโรงเรียน

### วิธีดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาข้อมูลจากหนังสือ วารสาร งานวิจัย และเอกสารสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ทั้งที่เป็นภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ
2. ศึกษาสภาพของห้องสมุดและการใช้ทรัพยากรห้องสมุดของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนที่จะทำการวิจัย โดยการสัมภาษณ์บรรณารักษ์ห้องสมุด โรงเรียนที่จะทำการวิจัย
3. สร้างแบบสอบถามทั้งชนิดปลายปิดและปลายเปิด ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ตอน
  - ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนมัธยม สังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร
  - ตอนที่ 2 แบบสอบถามความสนใจในการใช้ทรัพยากรห้องสมุดของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนมัธยม สังกัดกรมสามัญศึกษาในกรุงเทพมหานคร
  - ตอนที่ 3 แบบสอบถามสภาพการใช้ทรัพยากรห้องสมุดของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนมัธยม สังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร
  - ตอนที่ 4 แบบสอบถามปัญหาในการใช้ทรัพยากรห้องสมุดของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนมัธยม สังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร
  - ตอนที่ 5 แบบสอบถามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนมัธยมสังกัด กรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร
4. นำแบบสอบถามไปทดลองกับกลุ่มทดลองที่มีใช้กลุ่มตัวอย่าง แล้วนำมาแก้ไขปรับปรุงต่อไป
5. ส่งแบบสอบถามที่ได้แก้ไขปรับปรุงแล้วไปยังนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในโรงเรียนต่าง ๆ จำนวน 392 คน

6. เก็บข้อมูลแล้วนำมาวิเคราะห์

6.1 หาค่าร้อยละ โดยใช้สูตร  $P = \frac{f}{N} \times 100$

6.2 หาค่าเฉลี่ยโดยใช้สูตร  $\bar{X} = \frac{\sum fx}{N}$

6.3 หาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานโดยใช้สูตร  $S.D. = \sqrt{\frac{\sum fx^2}{N} - \left[\frac{\sum fx}{N}\right]^2}$

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ทำให้ทราบการใช้และความต้องการในการใช้ทรัพยากรห้องสมุด ในด้าน วัตถุประสงค์ ประเภท เนื้อหา และปริมาณของนักเรียนโรงเรียนมัธยม สังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร
2. ทำให้ทราบถึงปัญหาในการใช้ทรัพยากรห้องสมุดของนักเรียนโรงเรียนมัธยม สังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร

คำอธิบายศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

ห้องสมุด หมายถึง ห้องสมุดโรงเรียนมัธยม สังกัดกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา กลุ่มที่ 2 ในกรุงเทพมหานคร ตามการกำหนดกลุ่มโรงเรียนของกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 15 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนสายปัญญา สตรีศรีสุริโยทัย สตรีมหาพฤฒาราม ศรีอยุธยา เตรียมอุดมศึกษา พุทธจักรวิทยา เจ้าพระยาวิทยาคมนนทรีวิทยา ยานนาวาเวศวิทยาคม สันติราษฎร์วิทยาลัย มัทธิงสันพิทยา เทพศิรินทร์ ไครมีตรีวิทยาลัย วัดสุทธวราราม วัดสระเกษ

นักเรียน หมายถึง นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนมัธยม สังกัดกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา กลุ่มที่ 2 ในกรุงเทพมหานคร

ทรัพยากรห้องสมุด หมายถึง หนังสือ หนังสืออ้างอิง วารสาร หนังสือพิมพ์ จุลสาร รวมทั้งวัสดุทัศนวัสดุประเภทต่าง ๆ ที่มีอยู่ในห้องสมุดโรงเรียนมัธยม สังกัดกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา กลุ่มที่ 2 ในกรุงเทพมหานคร



## งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

### งานวิจัยในประเทศ

มีผู้สนใจทำการวิจัยเกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรห้องสมุดและการใช้ห้องสมุดในประเทศไทยหลายระดับ ได้แก่ ระดับโรงเรียน วิทยาลัย มหาวิทยาลัย และห้องสมุดประชาชน งานวิจัยที่อยู่ในระดับโรงเรียนมัธยมศึกษา แม้งอกได้เป็นงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้ทรัพยากรห้องสมุดและการใช้ห้องสมุด ดังนี้คือ

1. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้ทรัพยากรห้องสมุด ได้แก่ งานวิจัยของ บรรจง นิवासบุตร (2509: 170-173) เกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรห้องสมุดประกอบการสอนของครูโรงเรียนมัธยม ซึ่งพบว่าทรัพยากรที่มีอยู่ในห้องสมุดโรงเรียนมีเนื้อหาเก่าล้าสมัย และไม่ตรงกับความต้องการของครู จำนวนทรัพยากรห้องสมุดที่มีอยู่ยังไม่เพียงพอกับความต้องการของผู้ใช้ ส่วนงานวิจัยของ โสภางกูร นามวงศ์ (2513: 98) เกี่ยวกับการใช้หนังสือพิมพ์ประกอบการสอนวิชาสังคมศึกษา ผลปรากฏว่า นักเรียนจะสนใจเรียนวิชาสังคมศึกษามากขึ้นกว่าเดิม เมื่อครูนำหนังสือพิมพ์มาเป็นอุปกรณ์ในการสอน

ในเรื่องความสนใจในการใช้ทรัพยากรห้องสมุดที่เกี่ยวกับสาระและเนื้อหานั้น ปรากฏว่านักเรียนสนใจอ่านสารคดีและบทความที่ให้ความรู้มากที่สุด รองลงมามีนักเรียนสนใจอ่านนวนิยายและเรื่องสั้น และพบว่าความสนใจในการอ่านของนักเรียนชายแตกต่างจากนักเรียนหญิง คือ นักเรียนชายสนใจอ่านสารคดีเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์และวารสารการกีฬา แต่นักเรียนหญิงนิยมอ่านวารสารบันเทิงและการ์ตูน (ฉัฐมา อาจารย์รัฐ 2514: 103-108 และวิชัย รักกุล 2515: 86-88) ดวงเดือน พันธุมนาวิน และคณะ (2529: 47-82) ได้ศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของผู้ปกครองของนักเรียนในการส่งเสริมการอ่าน และการอ่านที่มีผลต่อ ความมุ่งมั่นภาคความเชื่ออ่านใจในตน และความสามารถในการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม และพบว่าในปัจจุบันนี้ ผู้ปกครองมีส่วนช่วยสนับสนุนให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน และใช้เวลาว่างในการอ่านสิ่งตีพิมพ์หลากหลายมากขึ้นและเลือกอ่านสิ่งตีพิมพ์ที่มีเนื้อหาซึ่งให้ประโยชน์ในการที่จะทำให้นักเรียนเป็นผู้มีความมุ่งมั่นภาคความเชื่ออ่านใจในตน และความสามารถในการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม ในระดับสูงกว่านักเรียนอื่น ๆ



จากผลการวิจัยต่าง ๆ ดังที่กล่าวมาแล้วมีผลสอดคล้องกันคือ การใช้ทรัพยากรห้องสมุด เป็นสิ่งจำเป็น และมีความสำคัญต่อการเรียนการสอน การส่งเสริม และการพัฒนาสติปัญญาและบุคลิกภาพของนักเรียน แต่อย่างไรก็ตามผู้ใช้ห้องสมุดเป็นจำนวนมากก็ยังประสบปัญหาในการใช้ทรัพยากรห้องสมุดในด้านความไม่เพียงพอของทรัพยากรห้องสมุด และมีเนื้อหาสาระที่ค่อนข้างเก่าล้าสมัย

2. งานวิจัยที่เกี่ยวกับการใช้ห้องสมุด พันทิพา เมฆบุรณ (2515: 100-101) และ พันธุ์ทิพา หลามเลิศมณู (2518: 70-72) ได้ศึกษาการใช้ห้องสมุดในการเรียนการสอนพบว่าครูและนักเรียนต่างก็เห็นความสำคัญของห้องสมุด และคิดว่าห้องสมุดเป็นสิ่งจำเป็นต่อการศึกษา นักเรียนส่วนใหญ่จึงเข้าใช้ห้องสมุดเพื่ออ่านหนังสือ วารสาร และหนังสือพิมพ์ ครูและนักเรียนรู้จักวิธีใช้ห้องสมุดอย่างถูกต้อง แต่ครูและนักเรียนก็ยังประสบปัญหาในการใช้ห้องสมุดเนื่องจากหนังสือและทรัพยากรห้องสมุดที่มีอยู่ไม่เพียงพอกับความต้องการ เวลาเปิดทำการของห้องสมุดน้อยเกินไป เจ้าหน้าที่และบรรณารักษ์ไม่เป็นกันเองกับผู้ใช้และผู้ใช้ไม่ได้รับความสะดวกในการใช้ห้องสมุด

ส่วนการศึกษาเกี่ยวกับทัศนคติ ความต้องการ และปัญหาในการใช้ห้องสมุดของครูและนักเรียนโรงเรียนมัธยมของ สุชาติดา สุวรรณวานิช (2507: 38-39) สมชัย ยุติธรรม (2514: 67-70) และมณี เรือน จันทศรีคำ (2518: 68-70) พบว่า ครูและนักเรียนเห็นว่าห้องสมุดมีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อการศึกษา ดังนั้นนักเรียนชายและหญิงจึงต้องการใช้ห้องสมุดเพื่อการค้นคว้าเพิ่มเติมเกี่ยวกับวิชาภาษาไทยมากที่สุด ส่วนปัญหาที่ครูและนักเรียนประสบในการใช้ห้องสมุดคือขาดความรู้เรื่องวิธีใช้ห้องสมุด ห้องสมุดขาดแคลนหนังสือ โสตทัศนวัสดุ และโต๊ะเก้าอี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ในด้านการศึกษาสภาพห้องสมุดและการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนรัฐบาลของ รัตพร ชิงธาดา (2513: 104-112) และการศึกษาสภาพห้องสมุดโรงเรียนราษฎร์ของ สมบูรณ์ สิงขมานันท์ (2513: 95-101) ผลของการวิจัยปรากฏสอดคล้องกันคือ ห้องสมุดส่วนใหญ่ยังไม่ได้มาตรฐานขั้นต่ำของห้องสมุดโรงเรียนตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดไว้ ห้องสมุดยังขาดแคลนทรัพยากรห้องสมุดทั้งประเภทวัสดุตีพิมพ์และโสตทัศนวัสดุ ขาดแคลนบุคลากร และโต๊ะเก้าอี้



### งานวิจัยในต่างประเทศ

1. งานวิจัยเกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรห้องสมุด John Q. Benford (1971: 2044)

John L. Lolley (1978: 1172A) ได้ศึกษาความต้องการและการใช้ทรัพยากรห้องสมุดของครูและนักเรียนโรงเรียนมัธยม พบว่า นักเรียนจำนวนมากที่สุดใช้ทรัพยากรจากห้องสมุดโรงเรียน และห้องสมุดประชาชน รองลงมา นักเรียนใช้ทรัพยากรจากห้องสมุดโรงเรียน มีครูและนักเรียนบางส่วนใช้หนังสือของตนเองที่บ้าน ประกอบการค้นคว้า ทั้งครูและนักเรียนยังไม่ได้ใช้ประโยชน์ของทรัพยากรจากห้องสมุดโรงเรียนอย่างเต็มที่ในการเรียนการสอน ส่วนปัญหาในการใช้ทรัพยากรห้องสมุดคือนักเรียนค้นหาทรัพยากรห้องสมุดประเภท ไซตทัศน์วัสดุไม่พบ ห้องสมุดมีกฎระเบียบมากเกินไป นักเรียนไม่ได้รับความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ห้องสมุด และห้องสมุดคับแคบเกินไป และ Vira C. Hinds (1976: 3394A) ซึ่งศึกษาลักษณะในการใช้ทรัพยากรห้องสมุดได้เสนอแนะให้ห้องสมุดเพิ่มการประชาสัมพันธ์การใช้ห้องสมุดให้มากขึ้น เนื่องจากครูและนักเรียนยังไม่ได้ใช้ห้องสมุดในการเรียนการสอนมากเท่าที่ควร ซึ่งผลการวิจัยทั้งสามเรื่องนี้สอดคล้องกัน

ในด้านเนื้อหาของทรัพยากรห้องสมุดนั้น Robert Whitehead (1968: 13) พบว่านักเรียนชายและนักเรียนหญิงสนใจอ่านเรื่องประวัติศาสตร์ เรื่องลึกลับ เรื่องมหัศจรรย์ เรื่องชีวิตของชาวอเมริกันยุคบุกเบิกและยุคปัจจุบัน เรื่องชีวประวัติ เรื่องเพื่อน เรื่องขบขัน เรื่องวีรบุรุษ และเทพนิยาย นักเรียนชายจะสนใจอ่านเรื่องเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์และการกีฬา มากกว่านักเรียนหญิง ส่วนนักเรียนหญิงสนใจอ่านเรื่องเกี่ยวกับอาชีพและความรักมากกว่า นักเรียนชาย ส่วนการใช้ทรัพยากรห้องสมุดจำนวนมากไม่ได้รับความสนใจจากผู้ใช้ นั่นคือ Fred C. Pfister และ Nelson Towle (1983: 111-121) พบว่าเนื่องจากเนื้อหาของทรัพยากรห้องสมุดและชนิดของทรัพยากรห้องสมุด ไม่ตรงกับความต้องการของผู้ใช้

2. งานวิจัยเกี่ยวกับการใช้ห้องสมุด งานวิจัยส่วนใหญ่เกี่ยวกับการใช้ห้องสมุดกับการเรียนการสอน พบว่า ครูโรงเรียนมัธยมส่วนมากสอนโดยการยัดคำว่าเป็นหลัก ครูยังไม่ได้กระตุ้นหรือส่งเสริมให้นักเรียนใช้ห้องสมุดเพื่อการค้นคว้า จึงมีนักเรียนบางส่วนเท่านั้นที่เข้าใช้ห้องสมุดสม่ำเสมอ การที่นักเรียนเข้าใช้ห้องสมุดน้อยเนื่องจากห้องสมุดไม่มีทรัพยากรห้องสมุดที่นักเรียนต้องการ และนักเรียนไม่ได้รับความสะดวกในการใช้ห้องสมุด ดังที่ปรากฏในงานวิจัย



ของ Mary P. C. Ducat (1960: 909A-910A) และ Bennet C. Mullen (1967: 400A-401A) ส่วนผลการวิจัยของ Hilda L. Jay (1970: 2431A) ปรากฏว่าการขาดความร่วมมือระหว่างครูและบรรณารักษ์ทำให้นักเรียนไม่เห็นความสำคัญของห้องสมุดที่มีต่อการเรียนการสอนและการทำกิจกรรมต่าง ๆ และได้เสนอแนะให้ผู้บริหารโรงเรียนมีบทบาทสำคัญต่อการแก้ไขปัญหาดังกล่าว และการปรับปรุงห้องสมุดโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพดีขึ้น

การศึกษาการใช้ห้องสมุดที่มีผลต่อสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนนั้นได้แก่ งานวิจัยของ Dale E. Becker (1970: 2411) ซึ่งศึกษาเปรียบเทียบผลการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนในโรงเรียนที่มีห้องสมุดและโรงเรียนที่ไม่มีห้องสมุด ปรากฏว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้ห้องสมุดประกอบการเรียนและมีบรรณารักษ์แนะนำนั้นมีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนสูงกว่าอย่างเห็นได้ชัด เช่นเดียวกับในผลงานวิจัยของ Irlene W. Hale (1971: 75) ซึ่งศึกษาเปรียบเทียบสัมฤทธิ์ผลของนักเรียนโดยใช้บริการห้องสมุดค้นคว้าเพิ่มเติม

ในการศึกษาด้านบริการห้องสมุดนั้น Linda M. Hayes (1977: 187-188) และ Nuruddin Bin Jamin (1982: 240-241) พบว่าศูนย์สื่อการศึกษามีบทบาทสำคัญต่อการศึกษาและความก้าวหน้าของการศึกษา นักเรียนที่ใช้ศูนย์สื่อการศึกษาแบบ Open Media Centers จะมีทักษะในการค้นคว้าดีกว่านักเรียนที่ใช้ศูนย์สื่อการศึกษาแบบ Traditional Media Centers นอกจากนี้ยังพบว่าเพศ และสีผิวของนักเรียนมีผลต่อทัศนคติของนักเรียนต่อศูนย์สื่อการศึกษา ส่วนในงานวิจัยของ Floyd R. Meyer (1957: 2619A) เกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการของห้องสมุด พบว่าสิ่งที่ห้องสมุดโรงเรียนและบรรณารักษ์ควรจัดคือ กิจกรรมและบริการสำหรับนักเรียน รวมทั้งการให้ความช่วยเหลือแนะนำให้นักเรียนมีส่วนร่วมกับกิจกรรมแนะนำการใช้ห้องสมุดที่ถูกต้อง และเสนอให้ห้องสมุดจัดนิทรรศการและโปรแกรมที่ส่งเสริมการเรียนในห้องสมุด ให้มีการแนะนำการใช้ห้องสมุดอย่างถูกต้อง และควรมีการประสานงานร่วมกันระหว่างผู้บริหาร ครู และบรรณารักษ์ และมีไลศทัศนวิสัยที่จำเป็นไว้ให้บริการแก่ผู้ใช้